

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ  
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559)

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

ชื่อหลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

ชื่อปริญญา

ภาษาไทย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ประวัติศาสตร์ศิลปะ)

ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์ศิลปะ)

ภาษาอังกฤษ Master of Arts (Art History)

M.A. (Art History)

สถานที่จัดการเรียนการสอน

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาและบัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจศิลปกรรมโบราณในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงตามหลักการของวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
2. เพื่อให้นักศึกษาและบัณฑิตสามารถจัดระเบียบความรู้ความเข้าใจงานช่างไทยโบราณเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อการประยุกต์พัฒนา ทั้งในสาขาวิชาชีพ และวิชาการ
3. เพื่อให้นักศึกษาและบัณฑิตมีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรม มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง
2. มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 ข้อ 7 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง
3. ผ่านการสอบคัดเลือกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) มี 2 แผนการศึกษา คือ แผน ก แบบ ก 2 และแผน ข

แผน ก แบบ ก 2

|                                         |    |          |
|-----------------------------------------|----|----------|
| วิชาบังคับ จำนวน                        | 24 | หน่วยกิต |
| วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า                   | 6  | หน่วยกิต |
| วิทยานิพนธ์ มีค่าเทียบเท่า              | 12 | หน่วยกิต |
| จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า | 42 | หน่วยกิต |

แผน ข

|                                         |    |          |
|-----------------------------------------|----|----------|
| วิชาบังคับ จำนวน                        | 24 | หน่วยกิต |
| วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า                   | 15 | หน่วยกิต |
| การค้นคว้าอิสระ มีค่าเทียบเท่า          | 3  | หน่วยกิต |
| จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า | 42 | หน่วยกิต |

### การสอบประมวลความรู้

1. นักศึกษาที่เลือกเรียนแผน ก แบบ ก 2 ไม่ต้องสอบประมวลความรู้
2. นักศึกษาที่เลือกเรียนแผน ข ต้องสอบประมวลความรู้ภายหลังจากที่ได้เรียนและสอบผ่านครบทุกรายวิชาในหมวดรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกตลอดหลักสูตร จำนวน 39 หน่วยกิต

### รายวิชา

#### 1. รายวิชาพื้นฐาน (ไม่นับหน่วยกิต)

สำหรับนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะมาก่อนตามดุลพินิจของคณะกรรมการประจำหลักสูตร ต้องเรียนรายวิชาพื้นฐาน 1 รายวิชา จำนวน 3 หน่วยกิต โดยวัดผลเป็น S หรือ U ดังนี้

|         |                                                            |          |
|---------|------------------------------------------------------------|----------|
| 317 410 | ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย<br>(Art History in Thailand) | 3(3-0-6) |
|---------|------------------------------------------------------------|----------|

#### 2. รายวิชาบังคับ จำนวน 24 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

|         |                                                                                                                                     |                            |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| 317 501 | ศิลปะอินเดียและเอเชียอาคเนย์ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19<br>(Indian and Southeast Asian Art prior to the 13 <sup>th</sup> Century A.D.)     | 3(3-0-6)                   |
| 317 511 | ศิลปะทวารวดีและศรีวิชัย<br>(Dvaravati and Srivijaya Art)                                                                            | 3(3-0-6)                   |
| 317 512 | ศิลปะเขมรในประเทศไทย<br>(Khmer Art in Thailand)                                                                                     | 3(3-0-6)                   |
| 317 513 | ศิลปะสุโขทัยและล้านนา<br>(Sukhothai and Lanna Art)                                                                                  | 3(3-0-6)                   |
| 317 514 | ศิลปะอยุธยาและรัตนโกสินทร์<br>(Ayutthaya and Rattanakosin Art)                                                                      | 3(3-0-6)                   |
| 317 531 | ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>(Research Methodology in Art History)                                                      | 3(3-0-6)                   |
| 317 532 | การฝึกภาคสนาม<br>(Field Work)                                                                                                       | 3(ไม่น้อยกว่า 135 ชั่วโมง) |
| 317 533 | แนวความคิดและเทคนิคจิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรมไทย<br>(Concepts and Techniques of Thai Painting, Sculpture, and Architecture) | 3(3-0-6)                   |

#### 3. รายวิชาเลือก แผน ก แบบ ก 2 ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต แผน ข ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาดังต่อไปนี้

|         |                                                                |          |
|---------|----------------------------------------------------------------|----------|
| 317 601 | สัมมนาศิลปะอินเดีย<br>(Seminar on Indian Art)                  | 3(3-0-6) |
| 317 602 | สัมมนาศิลปะในเอเชียอาคเนย์<br>(Seminar on Southeast Asian Art) | 3(3-0-6) |
| 317 603 | สัมมนาศิลปะในเอเชียตะวันออก<br>(Seminar on Art in East Asia)   | 3(3-0-6) |

|         |                                                                                                             |          |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 317 611 | สัมมนาศิลปะไทย<br>(Seminar on Thai Art)                                                                     | 3(3-0-6) |
| 317 631 | ประติมาณวิทยา<br>(Iconography)                                                                              | 3(3-0-6) |
| 317 632 | สัมมนาหัวข้อพิเศษทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>(Seminar on Special Topics in Art History)                    | 3(3-0-6) |
| 317 633 | สัมมนาหัวข้อพิเศษทางการประยุกต์ใช้ประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>(Seminar on Special Topics in Applying Art History) | 3(3-0-6) |
| 317 634 | การอ่านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>(English Reading in Art History)                        | 3(3-0-6) |
| 317 635 | การอ่านภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>(French Reading in Art History)                       | 3(3-0-6) |
| 317 636 | สัมมนาก่อนวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ<br>(Pre-Dissertation Seminar)                                      | 3(2-2-5) |

#### 4. วิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

##### 4.1 แผน ก แบบ ก 2

|         |                         |                            |
|---------|-------------------------|----------------------------|
| 317 742 | วิทยานิพนธ์<br>(Thesis) | มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต |
|---------|-------------------------|----------------------------|

##### 4.2 แผน ข

|         |                                        |                           |
|---------|----------------------------------------|---------------------------|
| 317 741 | การค้นคว้าอิสระ<br>(Independent Study) | มีค่าเทียบเท่า 3 หน่วยกิต |
|---------|----------------------------------------|---------------------------|

#### คำอธิบายรายวิชา

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |          |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 317 410 | ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย<br>(Art History in Thailand)<br>เงื่อนไข: วัดผลการศึกษาเป็น S หรือ U<br>ศิลปะที่ค้นพบในประเทศไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบันโดยสังเขป<br>Outline of art discovered in Thailand from prehistoric period up to the present time.                                                                                                                                                                     | 3(3-0-6) |
| 317 501 | ศิลปะอินเดียและเอเชียอาคเนย์ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19<br>(Indian and Southeast Asian Art prior to the 13 <sup>th</sup> century A.D.)<br>เนื้อหาหลักของประวัติศาสตร์ศิลปะช่วงก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 ของประเทศในเอเชียใต้และเอเชียอาคเนย์ อินเดีย ศรีลังกา อินโดนีเซีย กัมพูชา เวียดนามและพม่า<br>History of Art in South and Southeast Asian art of India, Sri Lanka, Indonesia, Cambodia, Vietnam and Burma before the 13 <sup>th</sup> century A.D. | 3(3-0-6) |

- 317 511 ศิลปะทวารวดีและศรีวิชัย 3(3-0-6)**  
**(Dvaravati and Srivijaya Art)**  
 ศิลปะทวารวดีและศิลปะศรีวิชัย ศิลปกรรมภายใต้แรงบันดาลใจจากศิลปะอินเดียและอินโดนีเซีย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-18 ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่  
 Dvaravati and Srivijaya art under the inspiration from art of India and Indonesia from the 6<sup>th</sup> to 12<sup>th</sup> century A.D. in Central, Northeast and Southern Thailand  
 Field trip required.
- 317 512 ศิลปะเขมรในประเทศไทย 3(3-0-6)**  
**(Khmer Art in Thailand)**  
 ศิลปะเขมรที่พบในประเทศไทย ศิลปกรรมภายใต้แรงบันดาลใจจากประเทศกัมพูชาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-18 ในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่  
 Khmer art in Thailand under the inspiration from Cambodia from the 6<sup>th</sup> to 12<sup>th</sup> century A.D. in Central and Northeast Thailand  
 Field trip required.
- 317 513 ศิลปะสุโขทัยและล้านนา 3(3-0-6)**  
**(Sukhothai and Lanna Art)**  
 ศิลปะหริภุญชัยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 และศิลปะสุโขทัย-ล้านนา ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19-22 ทางภาคเหนือและภาคกลางตอนบนของประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่  
 Haripunjaya art prior to the 13<sup>th</sup> century as well as Sukhothai and Lanna art from the 13<sup>th</sup> to 16<sup>th</sup> century A.D. in Northern and Upper part of Central Thailand  
 Field trip required.
- 317 514 ศิลปะอยุธยาและรัตนโกสินทร์ 3(3-0-6)**  
**(Ayutthaya and Rattanakosin Art)**  
 ศิลปะอยุธยา และศิลปะรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19-24 ทางภาคกลางของประเทศไทย มีการศึกษานอกสถานที่  
 Ayutthaya and Rattanakosin art from the 13<sup>th</sup> to 18<sup>th</sup> century A.D. in central Thailand  
 Field trip required.

- 317 531      ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์ศิลปะ      3(3-0-6)**  
**(Research Methodology in Art History)**  
 วิธีวิจัยของประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทยอันได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดอายุโดยวิธีการของประวัติศาสตร์ศิลปะ การทดสอบข้อมูลกับสาขาวิชาต่างๆที่เกี่ยวข้องและการประเมินผล  
 Research methodology in Thai art history including data collection, analysis, dating and comparison with other related studies and assessments.
- 317 532      การฝึกภาคสนาม      3(ไม่น้อยกว่า 135 ชั่วโมง)**  
**(Field Work)**  
 ศึกษาภาคสนาม การได้มาของข้อมูลทางด้านโบราณวัตถุสถาน จากกรรมวิธีทางโบราณคดี ด้วยวัตถุประสงคในการค้นคว้าวิจัยในเชิงประวัติศาสตร์ศิลปะ  
 Field work including gathering data from archaeological excavation for art history research.
- 317 533      แนวความคิดและเทคนิคจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมไทย      3(3-0-6)**  
**(Concepts and Techniques of Thai Painting, Sculpture, and Architecture)**  
 แนวความคิดทางด้านประติมากรรม ภูมิวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม และรูปแบบ รวมถึงพัฒนาการของจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมไทยโบราณ  
 มีการศึกษานอกสถานที่  
 Iconographical concepts, techniques and styles including the stylistic development of ancient Thai painting, sculpture and architecture.  
 Field trip required.
- 317 601      สัมมนาศิลปะอินเดีย      3(3-0-6)**  
**(Seminar on Indian Art)**  
 ศิลปะอินเดียตั้งแต่อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุจนถึงสมัยโมกุลโดยเน้นทางด้านโบราณวัตถุสถาน การกำหนดอายุรวมถึงอิทธิพลที่ให้แก่ศิลปะในเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะศิลปะในประเทศไทย  
 Indian art from the Indus Civilization to the Mughals, emphasizing art and architecture, dating methods and their influence on Southeast Asian and Thai art.
- 317 602      สัมมนาศิลปะในเอเชียอาคเนย์      3(3-0-6)**  
**(Seminar on Southeast Asian Art)**  
 ศิลปะในเอเชียอาคเนย์ ศิลปะชวา ศิลปะเขมร ศิลปะจาม ศิลปะพม่า หรือ ศิลปะลาว หรือ ศิลปะลังกาจากเอเชียใต้ โดยเลือกประเทศใดประเทศหนึ่งขึ้นมาเป็นหัวข้อในการศึกษา หรืออาจศึกษาศิลปะในเอเชียอาคเนย์โดยภาพรวม  
 Southeast Asian art, including, Javanese, Khmer, Cham, Burmese or Laotian art or Sri Lankan art from South Asia. Choose one of these areas for the study or study as a whole.

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |          |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 317 603 | <b>สัมมนาศิลปะในเอเชียตะวันออก</b><br><b>(Seminar on Art in East Asia)</b><br>เนื้อหาหลักเกี่ยวกับศิลปะจีน เกาหลีและญี่ปุ่น และอิทธิพลที่มีต่อศิลปะในประเทศไทย<br>Chinese, Korean and Japanese art and their influence on Thai art.                                                                                                                                                                                                                                                | 3(3-0-6) |
| 317 611 | <b>สัมมนาศิลปะไทย</b><br><b>(Seminar on Thai Art)</b><br>ประเด็นศึกษาเกี่ยวกับศิลปะไทยโดยเฉพาะ<br>Specific case study in Thai art                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 3(3-0-6) |
| 317 631 | <b>ประติมานวิทยา</b><br><b>(Iconography)</b><br>คติความเชื่อและแนวความคิดที่แสดงออกในการสร้างศิลปกรรมอันเนื่องในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู<br>Beliefs and concepts expressed in Hindu and Buddhist religious art.                                                                                                                                                                                                                                                                      | 3(3-0-6) |
| 317 632 | <b>สัมมนาหัวข้อพิเศษทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ</b><br><b>(Seminar on Special Topics in Art History)</b><br>หัวข้อพิเศษทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เช่น การช่าง ศิลปะในราชสำนัก ศิลปะพื้นบ้าน เครื่องปั้นดินเผา ศิลปะร่วมสมัย ศิลปะก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติการค้นคว้าประวัติศาสตร์ศิลปะ<br>A selected art history topic, such as craftsmanship, court art, folk art, ceramics, contemporary art, prehistoric art or historiography of art history.              | 3(3-0-6) |
| 317 633 | <b>สัมมนาหัวข้อพิเศษทางการประยุกต์ใช้ประวัติศาสตร์ศิลปะ</b><br><b>(Seminar on Special Topics in Applying Art History)</b><br>หัวข้อพิเศษทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ หรือสาขาอื่นๆที่ส่งเสริมการทำงานทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ เช่น การอนุรักษ์ การจัดการมรดกทางศิลปกรรม การพิพิธภัณฑ หรือหัวข้ออื่นๆ<br>A selected topic in applied art history or other related fields, applicable to the promotion of works in art history, such as conservation cultural management or museology. | 3(3-0-6) |
| 317 634 | <b>การอ่านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ</b><br><b>(English Reading in Art History)</b><br>การฝึกการอ่านบทความภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่อจับใจความสำคัญ<br>Practical training in reading English articles on art history.                                                                                                                                                                                                                               | 3(3-0-6) |
| 317 635 | <b>การอ่านภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ</b><br><b>(French Reading in Art History)</b><br>การฝึกการอ่านบทความภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลปะ เพื่อจับใจความสำคัญ<br>Practical training in reading French articles on art history.                                                                                                                                                                                                                             | 3(3-0-6) |

- 317 636      **สัมมนาก่อนวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ**      3(2-2-5)  
**(Pre-Dissertation Seminar)**  
 อภิปรายและพัฒนากรอบแนวความคิด วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูล เพื่อทบทวนผลการดำเนินการวิจัย เพื่อเตรียมเขียนวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระที่นักศึกษามีความประสงค์จะวิจัยต่อไป  
 Discussion of research methodology including data collection, analysis and evaluation to aid preparation of thesis writing or independent study.
- 317 741      **การค้นคว้าอิสระ**      **มีค่าเทียบเท่า 3 หน่วยกิต**  
**(Independent Study)**  
 เลือกศึกษาและค้นคว้าในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา  
 Research on a selected topic in art history with the approval of the advisor.
- 317 742      **วิทยานิพนธ์**      **มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต**  
**(Thesis)**  
 เลือกวิจัยในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ  
 Research on a selected topic in art history with the approval of the advisor.

#### เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2550 หมวดที่ 7 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง
2. เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ข้อ 14.2 ดังนี้

2.1 แผน ก แบบ ก 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาการทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

2.2 แผน ข ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้งเสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระหรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้